

Maaden, hvorpaa Haandværkere maae affætte deres Arbejder". Da der nu siden den Tid er hengaaet en saa lang Tid, og senere navnlig Grundlovens § 88 har bestemt, at alle Indskrænkninger i den frie og lige Afgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle hæves ved Lov, saa mener jeg, at der er saameget mere Anledning til at antage sig denne Sag, da det vel ikke kan være Nogens Mening, at denne Indskrænkning og Ulighed er begrundet i det almene Vel. Mit Forslag gaaer imidlertid kun ud paa, at det ærede Thing vil anbefale Sagen til Indenrigsministeriet, fordi jeg troer, at der i denne Sag er mange Ting, som maae tages under Overveelse, forinden man kan stride til at give en Lov om dette Forhold. Det kan navnlig være et Spørgsmaal, om de Privilegier, som ere meddeelte vedkommende Kobbersværker, skulle ansees som personlige eller reelle, om de som Folge heraf kunne ophæves uden Erstatning eller kun mod Erstatning, og om hvem der i sidste Tilfælde skal udrede den, kort sagt flere saadanne Spørgsmaal. Jeg har derfor anseet det hensigtsmæssigt, at man for tiden indskrænker sig til at anbefale Sagen til Indenrigsministeriet, idet man antager, at den ærede Indenrigsminister enten vil forelægge en Lov angaaende Privilegiernes Ophævelse eller meddele Thinget de Grunde, hvorfor det ikke kan stæe; først naar man har faaet en Underretning desangaaende, mener jeg, at man kan tage under nærmere Overveelse, hvad der fra Thingets Side videre kan være at foretage i denne Sag.

Indenrigsministeren: Det vil være det ærede Thing bekendt, at efter Forord. af 26de Novbr. 1768 skulle de Kobbers- og Messingvarer, som maae omsøres til Forhandling, mærkes med den Fabriks Stempel, hvor de ere fabrikerede, og som paa deeslige Varers Forhandling ved egne Betjente og Kommissionairer have erholdt Bevilling. Saadanne Tørrere skulle være forsynede med det Værks Eieres eller Interessenters Constitution, af hvilke de til denne Handel vorde antagne; i Constitutionen skal tillige anføres den Bevillings Indhold, hvorpaa Tørrernes Antagelse grunder sig", og i

Slutningen af samme Forordning er der givet Tørrerne Tilladelse til at opkjøbe gammelt og brugt Kobber og Messing til Omsarbejdning ved de paagældende Fabrikker. Det synes saaledes, at der ved den nævnte Forordning er givet saadanne Regler, som kunne være tilstrækkelige til at forhindre, at de Kobbersørere, som have Tilladelse til at sælge saadanne Værkers Fabrikater, ikke overtræde den Tilladelse, som er givet dem; imidlertid vil jeg med det ærede Medlem, som har stillet det Forslag, som her er til Behandling, være enig i, at der kunne være Tilfælde, hvor disse Bestemmelser ikke saa let lade sig overholde, og at der i den Henseende kan være stæet Misbrug. Saavel af denne som af de andre Grunde, den ærede Taler anførte, kunde der saaledes vel være tilstrækkelig Anledning til at tage under Overveelse, om ikke Forordn. af 26de Novbr. 1768 kunde være at hæve. Paa den anden Side maa det imidlertid, som ogsaa antydet, bemærkes, at de udstedte Privilegier for de Kobbersværker, som have en saadan Tilladelse til at lade deres Varer omsøre, muligen kunne indeholde Bestemmelser, som gjøre det vanskeligt at tilbagefalde disse Privilegier uden Erstatning til Eierne. Saavidt jeg veed, er det følgende Kobbersfabrikker, som for Diebliffet have en saadan Tilladelse, nemlig: Frederiksværks Kobbersfabrik, Haraldskjærs Isekræmfabrik og Kobbersværk, Krusaa Kobbers- og Messingmølle ved Flensborg, Brede Kobbersværk og Brede Messingværk. — Hvad nu angaaer de Privilegier, som ere meddeelte Frederiksværk, Haraldskjær og Krusaa Kobbersværk ved Flensborg, da troer jeg vistnok, at de ere clausulerede saaledes, at det ikke vil være nødvendigt, at der gives vedkommende Eiere nogen Erstatning, hvis de ophæves. Hvad derimod Brede Kobbersværk og Brede Messingværk angaaer, saa ere Privilegiene dertil ikke meddeelte nogen bestemt Person, men ved Bevillingen af 24de Febr. 1699 er det tilladt at lade de ved Brede Kobbersværk forarbejdede Kobbersvarer usforhindret omsøres og forhandles her i Riget, og ved Bevilling af 31te Mai 1728 er det tilladt til Sjælland, Møen, Falster, Lolland og Fyen at forhandle de paa Brede Messingværk forberedte store og smaa Messingkjedler og Bækkener samt